

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

JAWNE

ASG WP wewn. 3751/83

Plk dypl. Tadeusz RISS

WŁAŚCIWOŚCI UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII PODCZAS NATARCIA PUŁKU W MIEŚCIE

Skrypt

47480

WARSZAWA

1983

Colour Chart #13

60

21 MAR 1983

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI WOJSK RAKIETOWYCH I ARTYLERII

JAWNE

ASG WP wewn. 3751/83

~~DO UŻYTKU
SŁUŻBY~~
Egz. nr 1

Plk dypl. Tadeusz RISS

WŁAŚCIWOŚCI UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII PODCZAS NATARCIA PUŁKU W MIEŚCIE

Skrypt

47480

WARSZAWA

1983

Skrypt zezwalam wykorzystać w roku
akademickim 1987/1988
z niniejszymi poprawkami

/-/ płk prof.dr hab. T. KRZEMIEN
1987.10.11

Do użytku wewnętrznego

Egz. nr ... 1

A N E K S

do skryptu "WŁAŚCIWOŚCI UŻYCIA I DZIAŁANIA
ARTYLERII PODCZAS NATARCIA PUŁKU W MIEŚCIE"
ASG WP wewn. 3751/83

Powinno być:

s. 4, 7 w. od g. - W natarciu z użyciem broni jądrowej miasto może być burzone tą bronią lub blokowane. W walce z użyciem tylko broni konwencjonalnej oraz gdy burzenie miasta bronią jądrową jest niecelowe, wojska powinny dążyć do rozbięcia sił głównych nieprzyjaciela na podejściach do niego i zdobycia go z marszu.

Miasto opanowują z marszu oddziały wydzielone, awangardy, lub czołowe oddziały pierwszego rzutu. Siły główne dywizji /pułku/ w tym przypadku obchodzą miasto i izolują jego garnizon od podchodzących odwodów.

Szturm do miasta organizuje się wówczas, gdy opanowanie go z marszu nie miało powodzenia 1/.

s. 5, 1 w. od g. - .../oddziałowi szturmowemu/ ...;

,11 w. od g. - W oddziałach nacierających w mieście celowe jest organizowanie w miejsce jednego odwodu przeciwpancernego - kilku, najkorzystniej o składzie mieszanym, tj. z pododdziałów armat przeciwpancernych, wyrzutni przeciwpancernych pocisków kierowanych oraz czołgów. Natomiast oddziały działające na zewnątrz miasta /blokujące garnizon/ powinny posiadać silne odwody przeciwpancerne, zdolne do załamania prób wyjścia z okrążenia lub przebicia się do garnizonu miasta zgrupowań pancernych nieprzyjaciela;

s. 6, 9 w. od d. - Ze względu na warunki prowadzenia działań środki rozpoznania radiotechnicznego, radiolokacyjnego i dźwiękowego wykorzystywane będą w bardzo ograniczonym zakresie;

, 3 w. od d. - Odwód ...;

s. 7, 1 w. od g. - Działania artylerii podczas opanowywania miasta można podzielić następująco:

Po pierwsze - jako wsparcie działań oddziałów wydzielonych i awangard podczas zdobywania miasta z marszu;

Po drugie - podczas szturmowania obrony w mieście - udział w ogniowym zabezpieczeniu podejścia i rozwinięcia wojsk; ogniowym przygotowaniu ataku oraz ogniowym wsparciu ataku;

s. 8, przed 1 w. od g. - Artyleryjskie zabezpieczenie podejścia i rozwinięcia wojsk.

1/ Na pods.: Regulamin Walki Wojsk Lądowych (SZ, PRL. Cz. I MON, 1985 r., s. 166, pkt. 214.

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
Katedra Taktyki Wojsk Rakietowych i Artylerii

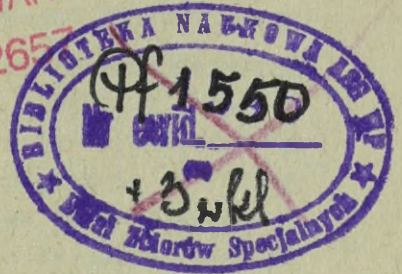
JAWNE

ASG WP wewn. 3751/83

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY TWR1A

/-/ płk doc. dr hab. Tadeusz KRZEMIŃ
16.6.83 r.

PRZEKLASYFIKOWANO
Protokół Nr 12657

Płk dypl. Tadeusz RISS

WŁAŚCIWOŚCI UŻYCIA I DZIAŁANIA ARTYLERII PODCZAS
NATARCIA PUŁKU W MIEŚCIE

/skrypt/

SPIS TREŚCI

Strona

WPROWADZENIE	3
1. WŁAŚCIWOŚCI UŻYCIA ARTYLERII PODCZAS NATARCIA W MIEŚCIE	4
Wzmocnienie i podział artylerii	4
Rozmieszczenie artylerii	5
2. WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁANIA ARTYLERII PODCZAS NATARCIA W MIEŚCIE ..	7
Wsparcie podejścia wojsk do miasta	7
Artyleryjskie przygotowanie ataku	8
Artyleryjskie wsparcie natarcia w mieście	9
3. PRZYKŁAD ORGANIZACJI DZIAŁAŃ ARTYLERII DO NATARCIA W MIEŚCIE.	11
1/ Sytuacja wyjściowa	12
2/ Otrzymanie zadania bojowego artylerii	13
3/ Zamiar dowódcy pułku, zarządzenia wstępne i wytyczne do przygotowania danych do decyzji o użyciu artylerii	13
4/ Ocena sytuacji dowódcy PGA i szefa artylerii, -odpowiedzi na pytania dowódcy pułku	15
5/ Precyzowanie użycia artylerii podczas rekonesansu	17
6/ Postawienie zadań artylerii przez dowódcę pułku	20
7/ Elementy planowania działań artylerii i postawienie zadań pododdziałom artylerii	23
8/ Organizacja strzelania na wprost podczas artyleryjskiego przygotowania ataku	27
BIBLIOGRAFIA	28
ZAŁĄCZNIKI - wkładki po str.	28
Nr 1 - Sytuacja wyjściowa, zamier i elementy decyzji dowódcy 35 pz.	
Nr 2 - Elementy mapy kierowania ogniem PGA-35 w natarciu.	
Nr 3 - Szkic ognia dział i wyrzutni wydzielonych do strzelania na wprost w APA.	

WPROWADZENIE

Skrypt adresowany jest do słuchaczy pierwszych kursów. Powinien być pomocny przede wszystkim słuchaczom specjalności wojsk zmechanizowanych i pancernych w ich doskonaleniu się jako dowódców ogólnowojskowych, a także artylerzystom organizującym bezpośrednio działanie artylerii na rzecz walki ogólnowojskowej. Słuchacze innych specjalności mogą przyswoić sobie ogólne właściwości użycia artylerii podczas walki w mieście.

Natarcie prowadzone w mieście jest działaniem bardzo specyficznym. Inne też jest użycie artylerii i jej działanie. Wykorzystuje się szeroko bogate doświadczenia ostatniej wojny światowej. Ulega przewartościowaniu rola artylerii i środków do ognia bezpośredniego. Tym właściwościom i przykładom historycznym poświęcone są pierwsze dwa, teoretyczne rozdziały.

W celu ułatwienia lepszego zrozumienia specyfiki organizacji działań artylerii podczas natarcia w mieście - w trzecim rozdziale w formie przykładu - zamieszczono możliwy reprezentatywny wariant wypracowania koncepcji użycia artylerii z naświetleniem roli dowódcy pułku, dowódcy i sztabu pułkowej grupy artylerii oraz szefa artylerii od momentu otrzymania zadania bojowego przez pułk do postawienia zadań pododdziałom artylerii.

Jest to kolejna pozycja z cyklu "artyleria w działaniach bojowych pułku" mającego na celu dostarczenie możliwie kompletnego - w zakresie programu studiów - aktualnego stanu wiedzy z taktyki artylerii w działaniach bojowych pułku. W serii tej zostały już wydane:

Metoda i treść pracy dowódcy i sztabu pułkowej grupy artylerii oraz szefa artylerii w natarciu pułku zmechanizowanego;

- Metoda i treść pracy dowódcy i sztabu pułkowej grupy artylerii oraz szefa artylerii w obronie pułku;

- Wybrane problemy kierowania ogniem artylerii naziemnej;

Przygotowane są, oprócz niniejszych materiałów, do wydania w końcu 1983 roku:

- Właściwości użycia, organizacji działań i działania artylerii podczas natarcia pułku w nocy;

- Właściwości użycia, organizacji działań i działania artylerii podczas forsowania przez pułk przeszkód wodnych;

- Właściwości użycia i działania artylerii podczas natarcia pułku w terenie górzystym.

1. WŁAŚCIWOŚCI UŻYCIA ARTYLERII PODCZAS NATARCIA W MIEŚCIE

W działaniach bojowych, szczególnie prowadzonych na zachodnim teatrze działań wojennych, może zachodzić konieczność opanowania miast o dużym znaczeniu politycznym, administracyjnym i ekonomicznym.

Miasto ze względu na zwartą i trwałą zabudowę na powierzchni wraz z rozgałęzionymi podziemnymi budowlami, przy stosunkowo niedużym użyciu sił i środków, łatwo i szybko może być przekształcone przez nieprzyjaciela w obiekt bardzo trudny do zdobycia. Dlatego kiedy istnieje możliwość rozbicia zasadniczych sił nieprzyjaciela na podejściach do miasta, w tym bronię jądrową, dąży się do opanowania miasta z marszu. Opanowanie miasta z marszu wykonują czołowe oddziały /wydzielone/, zaś główne siły związków taktycznych /oddziałów/ obchodzą miasto i zdecydowanie rozwijają natarcie w głąb.

Broni jądrowej bezpośrednio w mieście używa się tylko wtedy, gdy nieprzyjaciel przekształcił miasto w silny węzeł obronny i opanowanie go przy stosowaniu zwykłych środków rażenia jest nieopłacalne, a pozostawienie miasta z załogą nieprzyjaciela na tyłach wojsk własnych niecelowe. Obiektami uderzeń jądrowych w tym wypadku mogą być: środki napadu jądrowego i obrony przeciwlotniczej, odwody i stanowiska dowodzenia, najbardziej trwałe węzły oporu i inne ważne obiekty, których rażenie wyraźnie obniża zdolność bojową i żywotność garnizonu miasta.

x

x x

Wzmocnienie i podział artylerii

Decyzję opanowania miasta podejmuje się podczas organizacji natarcia i udokładnia w czasie zbliżania się do niego wojsk. Oddziały czołowe, wydzielone do opanowania miasta z marszu, wzmacnia się artylerią, w tym artylerią dużego kalibru oraz pododdziałami przeciwpancernymi. Oddział wydzielony w sile pułku zmechanizowanego może być wzmocniony dwoma-trzema a niekiedy i większą liczbą dywizjonów artylerii.

W podziale artylerii na czas opanowania miasta istnieją pewne właściwości.

Dzieli się artylerią tak, aby z jednej strony zapewnić większą samodzielność atakującym pododdziałom, a z drugiej - pozostawić dowódcy pułku możliwość wpływania na rozwój walki w mieście. W wypadku prowadzenia natarcia wewnątrz miasta znaczną część artylerii, w tym również artylerię o dużych kalibrach, opancerzoną samobieżną a czasem i raketową przydziela się atakującym pododdziałom. Artylerię przydzie-

loną batalionowi /grupie szturmowej/ rozdziela się między atakujące kompanie /grupy szturmowe/. Z uwagi na ograniczone możliwości wglądu w teren utrudniające obserwację i kierowanie ogniem artylerii z zakrytych stanowisk ogniowych, większą część artylerii wykorzystuje się do prowadzenia ognia na wprost. Pułkową grupę artylerii tworzy się nie-dużą -zwykle w składzie dwóch dywizjonów, a batalionom przydziela się więcej artylerii w porównaniu z warunkami polowymi. Przewidując utrudnienia manewru i przemieszczenia artylerii wewnątrz miasta, nie wyklucza się celowości przydzielenia zawczasu artylerii drugiemu rzutowi pułku.

W związku z ograniczonymi możliwościami nieprzyjaciela w jednoczesnym użyciu większej liczby czołgów, a używaniu ich małymi grupami do kontrataków na oddzielnych kierunkach wzdłuż ulic, parków i placów - nie ma potrzeby tworzenia silnych odwodów przeciwpancernych. Może natomiast być ich kilka, najkorzystniej o składzie mieszanym - z pododdziałów dział przeciwpancernych, wyrzutni PPK i czołgów. Oddziały zaś działające na zewnętrznym pierścieniu okrążenia miasta powinny mieć silne odwody przeciwpancerne zdolne do przeciwstawienia się próbom nieprzyjaciela wyjścia z okrążonego miasta oraz dla odparcia ewentualnych uderzeń zgrupowań pancernych nieprzyjaciela z frontu zewnętrznego w celu oswobodzenia sił okrążonych w mieście.

Rozmieszczenie artylerii

Charakter miasta jako terenu działań i właściwości prowadzenia walki w mieście stwarzają określone trudności w rozmieszczeniu artylerii.

Z uwagi na ograniczone pole ostrzału i potrzeby burzenia licznych silnych umocnień - działa wydzielone do strzelania na wprost należy umieszczać w ugrupowaniu pododdziałów i możliwie jak najbliżej obiektów. Dla ochrony obsługi dział i sprzętu, działa te ukrywa się w rowach, za silnymi ścianami, za murami, za nasypami torów kolejowych itp. Dopiero dla wykonania zadania ogniowego działa wytacza się na stanowiska ogniowe uprzednio dokładnie rozpoznane i przygotowane, z oczyszczonym polem widzenia i ostrzału. Stanowiska ogniowe z zasady zajmuje się ekrycie w nocy lub pod przykryciem ognia innych dział i broni piechoty. Granatniki i przenośne zestawy PPK mogą być rozmieszczane na górnych piętrach budynków do prowadzenia ognia przez okna i wyłomy w ścianach.

Pododdziały artylerii strzelające z zakrytych stanowisk ogniowych, bardziej niż w zwykłych warunkach, przybliżyła się do ugrupowań bojowych wspieranych wojsk. Zapewnia to bliższe ogniowe wsparcie bez zmiany stanowisk ogniowych, co w warunkach miasta ma istotne znaczenie. Artylerię o większej donośności - pułkowe i dywizyjne grupy artylerii -

w miarę możliwości rozmieszcza się poza miastem. Dla pozostałej artylerii do ognia pośredniego wybiera się stanowiska ogniowe w parkach, na skwerach, placach, skrzyżowaniach ulic i innych wolnych przestrzeniach. Trzeba zdawać sobie sprawę z większej przydatności sprzętu moździerzowego i haubicznego z uwagi na najmniejsze celowniki. Zakryte stanowiska ogniowe zawsze powinny być przygotowane do strzelania na wprost do czołgów.

Szczególne uwagę zwraca się przy rozmieszczaniu artylerii raketowej. W czasie ostatniej wojny światowej pojedyncze wozy bojowe były używane do strzelania na wprost - dotyczyło to jednak artylerii raketowej mniejszego i średniego kalibru. Dysponując obecnie artylerią raketową dalekonośną - bardziej celowe wydaje się wykorzystanie jej głównych zalet - przy zwalczaniu celów powierzchniowych całymi pododdziałami. W związku z tym pododdziały artylerii raketowej należy rozmieszczać na kierunkach prawdopodobnych zgrupowań wojsk nieprzyjaciela. Stanowiska ogniowe wybiera się tak, aby mogła ona razić nieprzyjaciela nie tylko w mieście, ale na podejściach do miasta i na skrzydłach wojsk obchodzących miasto.

Jednym z zasadniczych a często podstawowym sposobem rozpoznania artyleryjskiego w mieście jest rozpoznanie wzrokowe. Właściwości organizacji obrony miasta i rozmieszczenie urządzeń obronnych, zgrupowań sił i środków ogniowych nieprzyjaciela wymagają zwiększenia liczby punktów obserwacyjnych. W tym celu szeroko stosuje się pomocnicze punkty obserwacyjne - boczne i wysunięte, które przybliżyła się do nieprzyjaciela w celu lepszego wglądu w ulice, parki, place, podwórza, a także strychy domów i ich górne piętra. Dogodnymi miejscami do urządzenia stanowisk dowódczo-obserwacyjnych i punktów obserwacyjnych pozwalającymi na zwiększenie odległości obserwacji są górne piętra budynków, kominy fabryk, wieże kościelne i ciśnień oraz wyłomy wykonane w ścianach budynków. Pododdziały rozpoznania dźwiękowego, aby zmniejszyć ujemny wpływ zabudowy miasta na ich pracę, rozwija się na placach, w parkach, sadach lub wzdłuż szerokich ulic. Stacje radiolokacyjne rozwija się na wzniesieniach. Wzrasta znaczenie śmigłowców rozpoznawczych, których użycie może być częściowo decentralizowane - pułkowa grupa artylerii w miejsce limitu wylotów, może otrzymać przydział śmigłowca.

Oddział przeciwpancerny pułku - lub odwodu - rozmieszcza się na skrzyżowaniach ulic, placach, w parkach i innych miejscach, posiadających dobre drogi marszu na dowolne kierunki zagrożenia pancernego.

2. WŁAŚCIWOŚCI DZIAŁANIA ARTYLERII PODCZAS NATARCIA W MIEŚCIE

Działanie artylerii podczas natarcia w mieście można podzielić na następujące okresy: wsparcie podejścia wojsk do miasta; artyleryjskie przygotowanie ataku i artyleryjskie wsparcie natarcia w mieście. W warunkach prowadzenia natarcia w mieście o zwartej zabudowie nie daje się oddzielić artyleryjskiego wsparcia ataku od wsparcia nacierających wojsk w głębi obrony nieprzyjaciela w mieście.

Wsparcie podejścia wojsk do miasta

W czasie podchodzenia wojsk do miasta dywizjon rakiet taktycznych i artyleria dalekonośna /z DGA/ zwalczają taktyczne środki napadu jądrowego i artylerię wzbraniającą podejścia naszych wojsk, odwody nieprzyjaciela podchodzące z głębi oraz dezorganizują dowodzenie. Istotną rolę przypada lotnictwu, które uderzeniami bombowymi narusza komunikację nieprzyjaciela oraz przez wywalczenie panowania w powietrzu odizolowuje garnizon nieprzyjaciela od pomocy z zewnątrz.

Rola artylerii pułku /oddziału wydzielonego/ polega na bezpośrednim wsparciu wojsk w celu zapewnienia wysokiego tempa natarcia, wzbronienia oderwania się pododdziałów nieprzyjaciela od naszych wojsk i wycofania do miasta dla zorganizowania w nim obrony lub wzmocnienia garnizonu w mieście.

Przy wysokim tempie podchodzenia wojsk do miasta, ta część artylerii, która przewidziana jest do udziału w artyleryjskim przygotowaniu ataku na pozycję obronną nieprzyjaciela na skraju /przedmieściu/ miasta maszeruje bezpośrednio za oddziałami wydzielonymi i rozwija się z marszu w takiej odległości, by osiągnąć gotowość do otwarcia ognia zapewniającą płynne przejście wojsk do ataku bez zatrzymania ich i oczekiwania na ogień artylerii. Pododdziały wydzielone do strzelania na wprost muszą wykorzystując ukrycia terenowe, skutki ognia artylerii wraz z czołowymi pododdziałami atakującymi rozwinąć się i w miarę gotowości otworzyć ogień. Podział artylerii i wzmocnienie batalionów musi nastąpić zawczasu.

Rozpoznanie artyleryjskie w tym czasie ma trudne zadanie terminowego ustalenia: miejsc rozmieszczenia środków napadu jądrowego, baterii artylerii i moździerzy, punktów obserwacyjnych nieprzyjaciela oraz jego stanowisk dowodzenia; położenia punktów oporu na skraju i wewnątrz miasta; rozmieszczanie siły żywej i środków ogniowych nieprzyjaciela w punktach oporu i budynkach przystosowanych do obrony

Artyleryjskie przygotowanie ataku

Atak na nieprzyjaciela w mieście poprzedza się zwykle artyleryjskim przygotowaniem. W warunkach podjęcia ataku z marszu artyleryjskie przygotowanie może spowodować się do jednej silnej nawały ogniowej do nowo wykrytych środków napadu jądrowego, artylerii nieprzyjaciela, stanowisk dowodzenia, siły żywej i środków ogniowych w czołowych punktach oporu i budynkach przystosowanych do obrony, jak również do innych urządzeń obronnych.

W zakresie zadań artylerii pułku /oddziału wydzielonego/ będzie zwykle obezwładnienie ogniem z zakrytych stanowisk ogniowych siły żywej i środków ogniowych w czołowych punktach oporu oraz niekiedy burzenie umocnień obronnych i budynków przystosowanych do obrony. Szczególna rola przypada działom i czołgom wyznaczonym do strzelania na wprost oraz wyrzutniom PPK, które burzą budynki przystosowane do obrony, niszczą środki ogniowe i punkty obserwacyjne zarówno rozmieszczone w terenie, jak i znajdujące się w budynkach.

Czas trwania artyleryjskiego przygotowania ataku /nawały ogniowej/, jego początek i koniec mogą być różne na poszczególnych kierunkach działania pododdziałów. Zależy to od charakteru obrony nieprzyjaciela, liczby obiektów /celów/ podlegających obezwładnieniu i zburzeniu, ilości zaangażowanej artylerii, a także od skali użycia innych środków rażenia. Dla zapewnienia zaskoczenia dąży się do skrócenia czasu trwania artyleryjskiego przygotowania ataku lub nawały ogniowej. W tym celu używa się artylerii z innych kierunków, a zwłaszcza przez zaangażowanie dużej ilości artylerii do ognia na wprost - dział wszelkich kalibrów. Na przykład w APA poprzedzającym atak w Poznaniu do strzelania ogniem na wprost użyto około 80% ogólnej liczby posiadanych dział osiągnęła gęstość ponad 50 dział na 1 km frontu.

Głębokość oddziaływania ogniowego w okresie APA będzie zwykle mniejsza niż podczas przełamania obrony opartej o strukturę inżynierskiej rozbudowy terenu typu polowego i objąć tylko te siły żywe i środki ogniowe, które mogą bezpośrednio oddziaływać na atakujące pododdziały /najbliższe punkty oporu i wysokie budynki przystosowane do prowadzenia wielowarstwowego i skrzydłowego ognia/ oraz punkty dowodzenia i artylerię. Na przykład obiektami ognia w artyleryjskim przygotowaniu ataku jednej z dywizji 3 A radzieckiej przy szturmie Berlina były: punkty oporu na przednim skraju; punkty ogniowe w wysokich budynkach położonych na głębokości do 500 m; pojedyncze narożne budynki, z których nieprzyjaciel mógł prowadzić ogień skrzydłowy na głębokości do 1 km i baterie artylerii na całą głębokość.

W wypadku niezdobycia miasta z marszu i przy konieczności ponowienia natarcia z rejonu wyjściowego położonego w bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - właściwe artyleryjskie przygotowanie ataku może poprzedzić długi okres burzenia. Tak było na przykład przy zdobyciu Poznania i Królewca.

Artyleryjskie wsparcie natarcia w mieście

Walka w mieście stanowi nieprzerwany system ataków na poszczególne punkty oporu. Stąd też działania artylerii stanowi powtarzający się ciąg artyleryjskich przygotowań ataku danego obiektu i jego wsparcia.

Część artylerii działa w składzie oddziałów i grup szturmowych w ugrupowaniu bojowym pododdziałów. Artyleria z zakrytych stanowisk ogniowych wspiera atakujące pododdziały ogniem ześrodkowanym i ogniem do celów pojedynczych. Metoda kolejnych ześrodkowań ognia może znaleźć zastosowanie jedynie podczas wsparcia ataku w terenie o rzadkiej zabudowie - na przedmieściach. Działa wyznaczone do strzelania na wprost i pododdziały PPK prowadzą ogień do atakowanych obiektów i w miarę zbliżania się do nich atakujących pododdziałów przenoszą ogień do otworów strzelniczych, okien i wyłomów w górnych piętrach budynków.

Doświadczenia drugiej wojny światowej wskazują na decydującą rolę ognia na wprost w czasie walk wewnątrz miasta. Na przykład przy szturmie Królewca z 43 A w dniu 6 kwietnia 1945 r. - użyto do strzelania na wprost 188 dział różnego kalibru; w dniu 7 kwietnia liczbę dział strzelających na wprost zwiększono do 270, a w dniu 8 kwietnia - to jest w dniu zdobycia miasta, w ogniu na wprost uczestniczyło już 334 działa, z tego 112 dział kalibru 122 i 152 mm, czyli 1/3 wszystkich dział użytych do ognia na wprost.

W końcowej fazie walk o Berlin z jednostek Wojska Polskiego najwcześniej została do miasta przegrupowana 2 BAH ze składu 1 AWP, gdzie wspierała ogniem jedną z brygad 2 APanc gwardii. 2 BAH w całości użyta do strzelania na wprost w dniach 27-30 kwietnia 1945 r. prowadziła ogień w rejonie Tiergarten zadając nieprzyjacielowi znaczne straty. Kapitulacja Berlina zastała artylerzystów 2 BAH na Berliner Allee i Berlinerstrasse.

Niszczanie środków ogniowych w budynkach osiąga się strzelaniem dział małego kalibru bezpośrednio do okien i szczelin. Dla zburzenia szczególnie trwałych umocnień i dużych budynków stosuje się ogień salwami na wprost kilku dział większych kalibrów. Przy tym ogień ześrodkowuje się zwykle na dolnych piętrach, co powoduje zawalenie się całego budynku. Na przykład podczas szturm Berlina dla zburzenia dwu-cztero piętrowego budynku średniej odporności potrzeba było 6-8 pocisków

przeciwbetonowych wystrzelonych salwami 203 mm haubic z odległości 200-300 m.

Dla walk wewnątrz miasta charakterystyczne są działania szturmowe wzmocnionych kompanii i batalionów dla opanowania oddzielnych budynków, punktów oporu i rejonów obrony. Przed atakiem takiego obiektu określa się niezbędną ilość artylerii poszczególnych kalibrów dla wsparcia pododdziału szturmowego. Między działami różnych kalibrów rozdziela się zadania w zależności od rodzaju atakowanego obiektu, ustala się miejsce i sposób wysunięcia artylerii na stanowiska ogniowe. A oto charakterystyczne przykłady użycia i działania artylerii na rzecz grup szturmowych.

Podczas walk w Stalingradzie nieprzyjaciel budynek Pałacu Pionierów zamienił w silny punkt oporu, z którego uniemożliwił podejście do sześciu kwartałów. Na poszczególnych piętrach budynku miał ustawione działa przeciwpancerne i karabiny maszynowe, a podejścia były przykryte ogniem skrzydłowym broni piechoty z okopów i transzei. Przed atakiem tego punktu oporu wykonano ostrzał budynku z armat 45 i 76 mm, który nie dał istotnych rezultatów - atak nie miał powodzenia. Dlatego przed ponownym atakiem grupa szturmowa została dodatkowo wzmocniona haubicami 122 i 152 mm. Wszystkie użyte działa otrzymały konkretne zadania: 45 mm armaty - zniszczenie środków ogniowych nieprzyjaciela na podejściach do budynku; 76 mm armaty - zniszczenie środków ogniowych nieprzyjaciela w samym budynku na różnych piętrach; zaś 122 i 152 mm haubice - zburzenie ścian parteru i najwyższego piętra. W wyniku jednoczesnego ognia całej użytej artylerii środki ogniowe nieprzyjaciela na podejściach do punktu oporu i na piętrach budynku zostały zniszczone lub obezwładnione na czas ataku, górne piętro zburzone a okna su teren zawałone gruzami ścian parteru.

W szturmie Berlina dla działania na jednym kierunku /ulicy/ lub do ataku danego obiektu były organizowane oddziały szturmowe złożone zwykle z batalionu /kompanii/ piechoty wzmocnionego pododdziałami artylerii, dział pancernych, czołgów, wojsk inżynieryjnych i chemicznych. W skład takiego oddziału szturmowego włączano znaczne ilości artylerii w tym dużego kalibru - zazwyczaj: 8-12 moździerzy /2-3 baterie/ i 16-24 działa gwintowane różnego kalibru /4-6 baterii/.

Tak właśnie działała 1 DP im. T. Kościuszki. Przerzucona samochodami do Berlina weszła do walki w nocy z 30 kwietnia na 1 maja - trzema oddziałami szturmowymi. Oddziały szturmowe stanowiły poszczególne pułki piechoty wzmocnione po jednym dywizjonie artylerii z 1 pal. Zdobycie dla przykładu przez 2 pp w dniu 2 maja silnie bronionego przez hitler-

rowców gmachu Politechniki przy północnej stronie Berlinerstrasse nastąpiło w wyniku ognia artylerii.

Działanie artylerii towarzyszącej, czołgów i artylerii strzelającej z zakrytych stanowisk ogniowych podczas ataku pojedynczego budynku lub punktu oporu w mieście przedstawia się, według doświadczeń, następująco: na sygnał dowódcy batalionu /kompanii/ artyleria z zakrytych stanowisk ogniowych otwiera ogień do obiektu ataku; pod przykryciem tego ognia a często i zasłony dymnej odbywa się rozgrodzenie i rozminowanie przejść do atakowanego obiektu; przez przejścia wysuwają się czołgi i artyleria towarzysząca; artyleria towarzysząca i czołgi ześrodkowując ogień na wprost do okien i szczelin wzbraniają nieprzyjacielowi zajęcia pozycji do odparcia ataku; na sygnał dowódców atakujących pododdziałów artyleria strzelająca z zakrytych stanowisk ogniowych przenosi ogień na sąsiednie obiekty z celem wzbronięcia nieprzyjacielowi ognia i podejścia z bliższych nieatakowanych budynków; pododdziały atakują budynek lub punkt oporu i opanowują go, a artyleria towarzysząca przenosi stopniowo ogień na górne piętra i niszczy środki ogniowe oddziałujące na atakujące pododdziały.

W miarę postępów natarcia przemieszcza się i artyleria. Bezpośrednio w ugrupowaniu atakujących pododdziałów przemieszczają się działa towarzyszące. Powodzenie działania piechoty, czołgów i artylerii zależy od ścisłego współdziałania. Jeśli działa towarzyszące zmieniają swoje stanowiska ogniowe, to przemieszczenie ich musi przykryć swym ogniem pododdziały piechoty, sąsiednie działa i czołgi. Jeśli przemieszcza się pododdział piechoty to ruch jego muszą zapewnić ogniem działa towarzyszące i sąsiednie pododdziały. Działa towarzyszące często przetacza się ręcznie w czym niezbędna jest pomoc pododdziałów piechoty.

Artyleria do ognia pośredniego wewnątrz miasta przemieszcza się bateriami a często nawet plutonami. Przed dokonaniem przemieszczenia artyleryjskie grupy rozpoznawcze muszą dokładnie rozpoznać stanowiska ogniowe, drogi przemieszczenia, oczyścić je i przygotować. Przemieszczenie stanowisk dowódczo-obszerwacyjnych i punktów obserwacyjnych odbywa się zwykle częściej niż w warunkach polowych. Dowódcy oddziałów i pododdziałów artylerii przemieszczają się wraz z wspieranymi dowódcami oddziałów i pododdziałów piechoty i czołgów.

3. PRZYKŁAD ORGANIZACJI DZIAŁAŃ ARTYLERII DO NATARCIA W MIEŚCIE

Uwaga: podczas przerabiania przykładu wykorzystać załącznik nr 1 "Sytuacja wyjściowa, zamiar i elementy decyzji dowódcy 35 pz", a w końcowej części przykładu dotyczącej planowania działania i postawienia

zadań pododdziałom artylerii - załącznik nr 2. Elementy mapy kierowania ogniem PGA-35 w natarciu". W tym drugim załączniku - dla zwiększenia przejrzystości - celowo opuszczono wrysowanie większości elementów zabudowy miasta; stąd przy jego wykorzystywaniu, w razie potrzeby, należy odnosić się do załącznika nr 1 jako podstawowego.

1/ Sytuacja wyjściowa

35 pz z 7 pa /bez 1 da/, ... naciera w pierwszym rzucie 7 DZ na jej lewym skrzydle z zadaniem rozbicia wspólnie z 33 pz sił głównych 4 BPZmot /NZ/ i opanowania do godzin wieczornych 16.6 rubieży: TURBACZ /4787/, wzg. 107.0 /4588/, RONEK /4388/.

Do 18.00 16.6 natarcie pułku zostało zahamowane na skraju MIASTA. Pododdziały pułku są w następującym położeniu:

- 3 bp z 3 kcz wyszedł na rubież: WÓLKA /4891/, płn. PALICE; 9 kp rozbija okrężony plpzmot w WÓLCE; natarcie 8 kp zostało załamane ogniem nieprzyjaciela z KAWKI /4889/; 7 kp ściga ok. plpzmot wzdłuż północnego brzegu PEŁTWI; bm na stanowisku ogniowym 1 km pld. WÓLKA;

- 2 bp z bcz /bez 1 i 3 kcz/ z marszu zdobył PALICE; natarcie batalionu zostało zatrzymane ogniem nieprzyjaciela z ogrodów i budynków MIASTA WSCHÓD, dowódca batalionu wprowadza 4 kp do uderzenia na tyły nieprzyjaciela w RONEK; bm ze stanowiska ogniowego pld. las /4390/ prowadzi ogień do nieprzyjaciela broniącego RONEK;

- 1 bp z 1 kcz okrążył około kpzmot w KICZORA /4494/.

PGA-35 w składzie 7 pa /bez 1 da/ i dh 35 pz:

- 2/7 pa wspiera natarcie 3 bp ze stanowisk ogniowych w rejonie /wył/ stawy, /wył/ las /4691/, płn. brzeg PEŁTWI, dowódca dywizjonu na SDO wsch. skraj lasu /4690/;

- dh 35 pz wspiera natarcie 2 bp ze stanowisk ogniowych w rejonie: pld.wsch. lasu /4490/; dowódca dywizjonu na SDO na wieży kościoła w PALICE;

- 3/7 pa - podręczny - w trakcie przemieszczania do rejonu stanowisk ogniowych zach. KICZORA;

- sztab 7 pa /PGA-35/ przemieszcza się wraz z 3/7 pa.

Bateria przeciwpancerna 35 pz w lasku pld.stawy /4594/.

Dowódca 7 pa wraz z grupą operacyjną oraz szef artylerii 35 pz znajdują się na stanowisku dowodzenia 35 pz w lesie pld.wsch. stawy /4694/.

Stan sprzętu artyleryjskiego w pododdziałach zgodny z etatami /wszystkie dywizjony trzybateryjne po 18 dział, baterie moździerzy po 6 dział, plutony przeciwpancerne po 6 wyrzutni PPK "F" i 3 SPG-9/.

W godzinach wieczornych nastąpi uzupełnienie amunicji artyleryjskiej w pododdziałach artylerii do pełnych zapasów ruchomych, nie będzie natomiast amunicji w tyłach 7 pa i tyłach 35 pz.

2/ Otrzymanie zadania bojowego artylerii

Na SD 35 pz przybyli zastępca dowódcy 7 DZ ds. liniowych i szef artylerii dywizji. W czasie kiedy zastępca dowódcy dywizji przekazywał dowódcy 35 pz zadania bojowe pułku - szef artylerii dywizji postawił zadania dowódcy PGA i szefowi artylerii pułku do działań artylerii w dniu następnym. Z otrzymanych informacji i zadań dowódcy 7 pa i szefowi artylerii 35 pz wiadomo:

- wzmocnienie w artylerii do ognia pośredniego nie ulega zmianie, natomiast 35 pz dodatkowo przydziela się 7 dappanc /bez 3 baterii PPK/, który ześrodkowuje się do 21.00 16.6 w rejonie lasu /4692/;

- wszystkie zadania artyleria 35 pz realizuje samodzielnie, DGA-7 zwalcza jedynie baterie artylerii nieprzyjaciela;

- w ogniowym przygotowaniu wejścia do walki drugiego rzutu dywizji wziąć udział dwoma dywizjonami;

- walkę 35 pz wspiera 3/7 BAH począwszy od APA z limitem 1,2 jo według ustaleń dowódcy PGA-35, dywizjon rozwinie się na stanowiskach ogniowych w rejonie pld. WÓLKA /4891/; dowódca dywizjonu zgłosi się do 21.00 po zadania;

- dla PGA-35 wydziela się śmigłowiec rozpoznania artyleryjskiego, lądowisko w rejonie 4 km zach. SĘKÓW /4993/, postawić zadanie;

- przydział amunicji na 17.6:

 - do 122 mm H - 1,6 jo;

 - do 152 mm H - 1,2 jo oraz 160 pocisków przeciwbetonowych;

 - do 120 mm M - 2,0 jo;

 - do 85 mm A - 1,0 jo;

 - do PPK - 1,0 jo;

 - do SPG-9 - 1,0 jo.

Do 21.00 16.6 zostaną uzupełnione ruchome zapasy amunicji artyleryjskiej w tyłach 7 pa i 35 pz a do 1.00 17.6 zostaną dowiezione zapasy doraźne.

3/ Zamiar dowódcy pułku, zarządzenia wstępne i wytyczne do przygotowania danych do decyzji o użyciu artylerii

Dowódca 35 pz zebrał oficerów sztabu oraz dowódcę PGA i szefa artylerii dla zorientowania ich w otrzymanym zadaniu, ogłoszenia zamiaru, wydania zarządzeń wstępnych i udzielenie wytycznych do przygotowania danych do decyzji.

a/ w pasie natarcia dywizji bronię się pododdziały 5 BZ i 4 BPZmot w sile dwóch bz i dwóch bpzmot. Przedni skraj rubieży: wzg. 110,0 /5089/, KAWKI, TURBACZ, wsch. skraj MIASTO, LIPKI /4188/.

Na prawo 33 pz naciera w kierunku: WÓLKA, JAWOR; wspólnie z 34 pz okrąża 51 bz i część sił 43 bpzmot; w zadaniu bliższym opanowuje rejon: /wył/ JAWOR, KAWKI, po czym rozбивa okrążonego nieprzyjaciela i przechodzi do drugiego rzutu. Linia rozgraniczenia: skraj lasu /9047/, /wył/ KAWKI /4889/, /wył/ st.kolejowa /4885/.

czenia: KICZORA, /wył/ poj.zabudowania /4290/, Zakłady Mięsne /4286/, /wył/ zalew /4184/, rampa kolejowa /4081/.

7 DZ z 7 BAH, 2 pappanc /bez dappanc/ ... wykonując główne uderzenie płn. MIASTO i drugie w kierunku płn. KICZORA, st. kolejowa /4686/, JASŁO /4682/ rozcina ugrupowanie 2 DPZmot, rozбивa jej siły główne i wychodzi na rubież zewnętrznego pierścienia okrążenia.

35 pz z 7 pa /bez 1 da/, 7 dappanc /bez baterii/ ... uderzeniem w kierunku: płn. KICZORA, JASŁO ma rozбивć główne siły 42 bpzmot i w zadaniu bliższym opanować rejon: /wył/ st.kolejowa /4885/, tor kolejowy /4585/, skrzyżowanie drogi i linii kolejowej /4386/, w zadaniu następnym rozбивć odwoły 4 BPZmot i wyjść na zachodni i południowy skraj MIASTA i wspólnie z 34 pz zabezpieczyć wejście do walki 7 pcz. Kierunek dalszego natarcia: sady /4583/, PARCELE /4380/. Gotowość do natarcia 4.00 17.6.

b/ Zamierzam: Ogniem artylerii obezwładnić nieprzyjaciela w czołowych kwartałach zabudowy, ogniem na wprost zniszczyć jego środki ogniowe i zburzyć podstawowe urządzenia obronne. Uderzeniem dwóch wzmocnionych batalionów na prawym skrzydle pułku rozбивć część sił 42 bpzmot broniącego MIASTA, opanować rejon zadania bliższego. Wprowadzić do walki drugi rzut na prawym skrzydle i trzema batalionami rozбивć odwoły 4 BPZmot, opanować rejon zadania następnego skąd wspólnie z 34 pz zabezpieczyć wejście do walki 7 pcz. Pułk ugrupować w dwa rzuty z odwołem.

c/ Szef sztabu przekazać zarządzenia:

1 bp - rozбивć nieprzyjaciela w KICZORA i do 20.30 ześrodkować batalion w lesie płn. stawy /4693/;

3 bp - rozбивć nieprzyjaciela w WÓLKA i po tym 9 kp nie wprowadzać do walki, siłami 8 i 7 kp opanować PYRKI i utrzymać rubież 1 km pld. wsch. KAWKI, PYRKI;

2 bp - zdobyć RUNEK i utrzymać rubież: PALICE, RUNEK.

Dowódca PGA - wesprzeć walkę batalionów i zapewnić ogniem utrzymanie opanowanej rubieży: pld. KAWKI, PYRKI, PALICE, RUNEK.

Szef sztabu - zorganizować wyjazd na rekonesans o 19.15.

d/ Z uwagi na ograniczony czas przy konieczności przeprowadzenia rekonesansu przed nocą przygotować zwięzłe odpowiedzi na pytania. Ocenę sytuacji prowadzimy wspólnie.

Dowódca PGA: - koncepcja ogniowego przygotowania przejścia do natarcia i sposób wsparcia batalionów.

Szef artylerii: - sposób usamodzielnienia natarcia batalionów w mieście i użycie odwodu przeciwpancernego.

4/ Ocena sytuacji dowódcy PGA i szefa artylerii - odpowiedzi na pytania dowódcy pułku. Kalkulacje dowódcy PGA-35

Atak pododdziałów pułku należy poprzedzić APA do siły żywej i środków ogniowych nieprzyjaciela na przednim skraju jego obrony. Ponadto należy obezwładnić pododdział moździerzy. Wykrycie stanowiska dowodzenia 42 bpzmot będzie utrudnione, a zwalczanie go ogniem pośrednim jeśli będzie ono ukryte w budynku w głębi kwartału - mało celowe. Całe pojedyncze - jak gniazda ogniowe i punkty obserwacyjne bardziej efektywnie mogą być niszczone ogniem na wprost niekiedy wraz z burzeniem budynków. Zakres więc zadań dla artylerii do ognia pośredniego można oszacować wstępnie następująco: trzy plutonowe punkty oporu będące obiektami ataku /w TURBACZ i dwa na skraju MIASTA WSCHÖD/ z pełną gęstością obezwładnienia, dwa plutonowe punkty oporu na skrzydłach /płd.KAWKI i zach. RUNEK/ - z gęstością 0,8 oraz jedno stanowisko ogniowe moździerzy. Zakres ten w liczbie 122 i 120 mm pocisków wyrazi się:

3 x 5 ha x 200 poc/ha	= 3000;
2 x 5 ha x 200 poc/ha . 0,8	= 1600;
1 x 450 poc/cel	= 450;

Razem: 5050

W wypadku potwierdzenia się potrzeby burzenia budynków ogniem na wprost można wydzielić: jedną baterię 152 mm haubic z pociskami przeciwbetonowymi na kierunek lewoskrzydłowego batalionu oraz jedną baterię 122 mm haubic /z dh 35 pz/ na kierunek prawoskrzydłowego batalionu. Wydzielenie baterii 152 mm haubic z pociskami przeciwbetonowymi na lewy kierunek wynika z charakteru zabudowy MIASTA WSCHÖD.

Możliwa liczba dział do zaangażowania w artyleryjskim przygotowaniu ataku po wydzieleniu dwóch baterii do burzenia:

7 pa /bez 1 da i jednej baterii 152 mm H/	30;
dh 35 pz /bez jednej baterii/	12;
trzy bn	18;
3/7 BAH	18;

Razem: 78

Czas trwania APA: 5050 poc. : 78 dz \approx 65 poc/dz, co wymaga zgodnie z reżimem ognia około 20 minut, ale z uwagi na zaangażowanie moździerzy należy przyjąć 25 minut. Aby zapewnić podejście pododdziałów do

obiektów ataku pod przykryciem ogni wsparcia - artyleryjskie przygotowanie ataku można zaproponować w czasie od "G"-0.33 do "G"-0.08 w postaci jednej nawały ogniowej.

Ponieważ przy zdobywaniu miasta walka toczyć się będzie w poszczególnych ogniskach, artyleryjskie wsparcie można prowadzić jedynie metodą ześrodkowań ognia i ogniem do pojedynczych celów według decyzji dowódców batalionów z rozpoczęciem wspólnym do pierwszej rubieży punktów oporu orientacyjnie od "G"-0,08 do "G"-0,03. Nie ma warunków do wyodrębnienia artyleryjskiego wsparcia ataku i wsparcia nacierających wojsk w głębi obrony nieprzyjaciela.

Przy podziale artylerii i wyznaczeniu do wsparcia należy uwzględnić po pierwsze to, że główne uderzenie pułk wykonuje na prawym skrzydle i tam trzeba użyć większość sił, że tam będzie wprowadzany drugi rzut pułku i oczekuje zadanie udziału w przygotowaniu wejścia do walki drugiego rzutu dywizji ogniem dwóch dywizjonów, i po drugie - że lewoskrzydłowy batalion nacierający w szczególnie zwartej zabudowie może uwikłać się w przewlekłą walkę, co wymaga większego jego usamodzielnienia. Wskazane jest przydzielić po baterii haubicznej do batalionów pierwszego rzutu, w tym do lewoskrzydłowego batalionu baterię 152 mm haubic z pociskami przeciwbetonowymi.

Propozycje dowódcy PGA w odpowiedzi na pytania dowódcy 35 pz

Atak pododdziałów pułku poprzedzić 25. minutowym artyleryjskim przygotowaniem ataku w postaci jednej nawały ogniowej od "G"-0.33 do "G"-0.08 do baterii artylerii /przez DGA-7/, pododdziałów moździerzy oraz siły żywej i środków ogniowych w czołowych plutonowych punktach oporu z tego w trzech będących obiektami ataku z gęstością 1,0 i dwóch /na skrzydłach/ z gęstością 0,8.

Artyleryjskie wsparcie natarcia metodą ześrodkowań ognia i ogniem do pojedynczych celów według decyzji dowódców batalionów ze wspólnym rozpoczęciem podczas podchodzenia do pierwszej rubieży punktów oporu.

Podział artylerii i wyznaczenie do wsparcia na czas natarcia:

- dh 35 pz wyłączyć ze składu PGA i przydzielić bez jednej baterii do lewoskrzydłowego batalionu, a jego jedną baterię włączyć do prawoskrzydłowego batalionu - jako towarzyszącą;
- 9 ba 7 pa /152 mm haubice/ przydzielić z pociskami przeciwbetonowymi do lewoskrzydłowego batalionu jako artylerię towarzyszącą;
- PGA-35 stanowić wówczas będzie 7 pa /bez 1 da i 9 ba/;
- ze składu PGA wyznaczyć 2/7 pa do wsparcia prawoskrzydłowego batalionu a 5/7 pa /bez 9 ba/ pozostawić jako dywizjon podręczny, z tym, że 8 ba /152 mm haubice/ w gotowości do wzmocnienia batalionów w głębi

miasta w wypadku zaistnienia potrzeby burzenia pociskami przeciwbetonowymi;

- z chwilę wejścia do walki drugiego rzutu pułku wspierać go ogniem 2/7 pa.

Propozycje szefa artylerii pułku w odpowiedzi na postawione pytania dowódcy 35 pz

W celu usamodzielnienia batalionów pierwszego rzutu proponuję przydzielić im dodatkowo:

- prawoskrzydłowemu - 1 bappanc z 7 dappanc;
- lewoskrzydłowemu 1 dappanc /bez 1 i 3 baterii/.

Pododdziały te wraz z kompaniami czołgów i plutonami przeciwpancernymi batalionów oraz bateriami haubic wyznaczonymi do burzenia mogą wziąć udział w strzelaniu na wprost w ogniowym przygotowaniu ataku, a następnie jako artyleria towarzysząca walczyć podczas natarcia w mieście w ugrupowaniu batalionów.

Baterię przeciwpancerną pułku utrzymać jako odwód przeciwpancerny, nie angażować do OPA, w toku natarcia przemieszczać za prawoskrzydłowym batalionem w gotowości do odpierania ataków wozów bojowych nieprzyjaciela z prawego skrzydła.

5/ Precyzowanie użycia artylerii podczas rekonesansu

W godzinach przedwieczornych 16.6 dowódca 35 pz przeprowadził rekonesans. W składzie grupy rekonesansowej byli dowódca PGA i szef artylerii pułku. Dowódca PGA swój rekonesans, z uwagi na czas ograniczony zbliżającą się nocą, prowadził równoległe z rekonesansem dowódcy 35 pz.

Rekonesans w zasadzie upewnił dowódcę 35 pz o słuszności zamiaru wstępnego, wniósł jednak wiele szczegółów odnośnie do sposobu przejścia do natarcia i warunków ataku, a zwłaszcza w zakresie wsparcia ogniowego.

Informacje dowódcy 3 bp i dowódcy 2/7 pa, a także obserwacja uczestników rekonesansu nie potwierdziły występowania na przednim skraju obrony nieprzyjaciela w rejonie KAWKI - TURBACZ większych trwałych budowli nadających się do długotrwałego oporu i wymagających w związku z tym burzenia w czasie ogniowego przygotowania ataku. Potrzeba burzenia budowli na tym kierunku może wystąpić dopiero podczas wsparcia natarcia w głębi miasta od rubieży toru kolejowego /4786/.

Z meldunków natomiast dowódcy 2 bp i dowódcy dh 35 pz, a co potwierdza obserwacja, wynika wyraźnie, że na kierunku MIASTO-WSCHÓD nieprzyjaciel ma dogodne warunki do wykorzystania trwałych budowli jako silnych punktów oporu rozmieszczając w nich środki ogniowe i organizując wielowarstwowy system ognia. W głębi MIASTA WSCHÓD występuje

zwarta zabudowa z przewagą 2-3 piętrowych budynków i kilkoma budynkami dominującymi nad kwartałem.

Zarówno na kierunku TURBACZ, jak i MIASTA WSCHÓD czołowe plutonowe punkty oporu przygotowane są systemem polowym i pogłębione punktami ogniowymi w budynkach w odległości 150-250 m od przedniego skraju.

W czasie rekonesansu dowódca PGA wysnuł następujące wnioski:

- bateria dh 35 pz przewidziana do składu artylerii towarzyszącej prawoskrzydłowego batalionu może być włączona do batalionu dopiero po wykonaniu zadań w APA, natomiast baterię 152 mm haubic należy zawczasu podporządkować dowódcy batalionu nacierającego na kierunku MIASTA WSCHÓD;

- punkt oporu nieprzyjaciela płd. KAWKI na tyle dominuje, że musi być obzwiadniany z pełną gęstością i przez cały czas artyleryjskiego przygotowania ataku;

- obzwiadnienia sił żywych i środków ogniowych nieprzyjaciela w czołowych plutonowych punktach oporu można wykonać zgodnie z ogólnymi zasadami - jako rozmieszczonych w okopach i rowach systemu polowego.

W czasie rekonesansu szef artylerii pułku doszedł do następujących wniosków:

- istotną rolę w ogniowym przygotowaniu ataku, a zwłaszcza podczas natarcia w głębi miasta muszą spełnić różnorodne środki ogniowe wydzielone do strzelania na wprost;

- zadaniem środków wydzielonych do strzelania na wprost w ogniowym przygotowaniu ataku będzie zniszczenie środków przeciwpancernych nieprzyjaciela w plutonowych punktach oporu i poza nimi, gniazd ogniowych rozmieszczonych poza plutonowymi punktami oporu w systemie polowym, a zwłaszcza zniszczenie środków ogniowych i punktów obserwacyjnych rozmieszczonych w budynkach w głębi punktów oporu;

- ponieważ do rozpoczęcia ogniowego przygotowania ataku wszystkie te cele nie będą wykryte a nawet ich liczba, zwłaszcza rozmieszczonych w budynkach trudna jest do ustalenia - organizacja strzelania musi polegać na jednoznacznym wyznaczeniu rejonów odpowiedzialności dla środków i pododdziałów oraz korelowaniu zadań pododdziałów przez wyznaczonych dowódców odcinków ogniowych; na obydwóch odcinkach będzie użytych po baterii artylerii przeciwpancernej, kompanii czołgów, plutonie przeciwpancernym batalionu^{1/} oraz po baterii haubic; na kierunku TURBACZ organizacją i strzelaniem będzie kierował osobiście, natomiast na

1/ Na kierunku TURBACZ nacierać będzie z marszu 1 bp - w strzelaniu więc na wprost weźmie udział pluton przeciwpancerny 3 bp.

kierunku MIASTO WSCHÓD - dowódca 2 bpz - dowódcą 7 dappanc^{2/};

- podczas natarcia w głębi miasta wszystkimi środkami będą dowodzili dowódcy batalionów, zapewne przydzielając ich część do kompanii; przy rozmieszczaniu środków ogniowych wydzielonych do strzelania na wprost na rubieży ogniowej należy uzgodnić z dowódcami batalionów sprawny sposób ich włączenia w ugrupowanie bojowe batalionów;

Dowódca PGA- i szef artylerii pułku doszli do wspólnych wniosków w zakresie korelacji w ogniowym przygotowaniu ataku ognia pośredniego i na wprost. Mianowicie artyleryjskie przygotowanie ataku w postaci jednej ciągłej nawały ogniowej nie sprzyja wykonaniu zadań ogniem na wprost - wybuchy bowiem pocisków artylerii do plutonowych punktów oporu utrudnią lub wręcz uniemożliwią widoczność środkom wydzielonym do strzelania na wprost podczas niszczenia tych celów, które są w budynkach, a więc położonych głębiej, a w tym i podczas ich burzenia.

Można więc zastosować trzynawałowy układ artyleryjskiego przygotowania ataku, w którym artyleria do ognia pośredniego: - w pierwszej i trzeciej nawały ogniowej obezwładnia siłę żywą i środki ogniowe we wszystkich czołowych plutonowych punktach oporu; w drugiej nawały ogniowej "zdejmuje" ogień baterii haubicznych z plutonowych punktów oporu będących obiektami ataku /TURBACZ i dwa na skraju MIASTO WSCHÓD/ i przenosi ogień do plutonu moździerzy, a ogień będzie kontynuowany do skrzydłowych punktów oporu, a na kierunku strzelania na wprost tylko bateriami moździerzy.

Środki strzelające na wprost podczas pierwszej nawały ogniowej artylerii niszczą głównie środki przeciwpancerne i gniazda ogniowe w okopach na przednim skraju, podczas drugiej nawały ogniowej artylerii kontynuują wykonywanie zadań koncentrując ogień głównie na niszczeniu środków ogniowych w budynkach oraz wykonują burzenie, podczas ostatniej nawały ogniowej.

Kontynuują wykonanie zadań, zwalczając zwłaszcza nowo wykryte cele.

Starszy oficer operacyjny 7 pa /PGA-35/ stosownie do powyższych wniosków dokonał obliczeń dla uaktualnienia czasu trwania i układu APA.

a/ Skład bojowy artylerii do wykonania zadań w APA zwiększony o baterię z dh 35 pz: $78 + 6 = 84$ działa.

2/ Na kierunku MIASTO-WSCHÓD nacierać będzie 2 bp z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem - dlatego organizatorem strzelania na wprost będzie dowódca tego batalionu a kierować strzelaniem podczas ogniowego przygotowania ataku może dowódca 7 dappanc.

b/ Zakres zadań wyrażony w zużyciu pocisków wg kalibrów:

Ilość, rodzaj celu, wymiary, gęstość do zwalczania	Norma i wymagane zużycie pocisków		
	122 mm	120 mm	152 mm
4 plpo x 5 ha x 1,0x	x200 poc = 4000	x200 = 4000	x150 = 3000
1 plpo x 5 ha x 0,8x	x200 poc = 800	x200 = 800	x150 = 600
1 plm x 1,0	450	450	270
Razem:	5250	5250	3870

c/ Współczynniki zaangażowania dział poszczególnych kalibrów:

122 mm - 54 dz - 0,64

120 mm - 18 dz - 0,21

152 mm - 12 dz - 0,15

Razem 84 dz - 1,00

d/ Średnie zużycie pocisków w APA

$$5250 \times 0,64 + 5250 \times 0,21 + 3870 \times 0,15 = 3360 + 1100 + 580 = 5040.$$

e/ Średnie zużycie pocisków na działo: $5040 : 84 = 60.$

f/ Czas APA wg reżimu ognia

$$18 \text{ min} \times 0,64 + 40 \text{ min} \times 0,21 + 25 \text{ min} \cdot 0,15 = 12 + 8 + 9 = 29 \text{ minut.}$$

g/ Układ: pierwsza NO - 11 minut - od "G"-0,37 - 0,37 do "G"-0,26

druga NO - 7 minut - od "G"-0,26 do "G"-0,19

trzecia NO - 11 minut - od "G"-0,19 do "G"-0,08.

Dowódca 35 pz zatwierdził zmiany proponowane przez dowódcę PGA i szefa artylerii.

6. Postawienie zadań artylerii przez dowódcę pułku

Po sprecyzowaniu decyzji w wyniku rekonesansu dowódca 35 pz postawił zadania bojowe w tym dla artylerii.

Artyleria:

Artyleryjskie przygotowanie ataku 29 minut /od "G"-0,37 do "G"-0,08. Układ pierwsza i trzecia nawała ogniowa po 11 minut, druga 7 minut.

Zadania:

- obezwładnić pluton moździerzy nieprzyjaciela w rejonie parku /4487/;

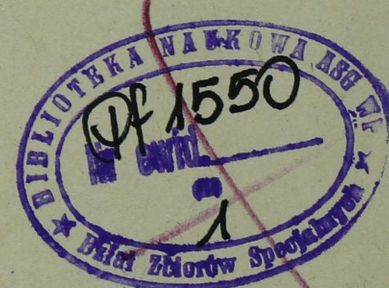
- obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe w plutonowych punktach oporu w rejonach: KAWKI, TURBACZ i MIASTO-WSCHÓD - z gęstością 1,0, w rejonie płu.zach. ogrody /4388/ - z gęstością 0,8.

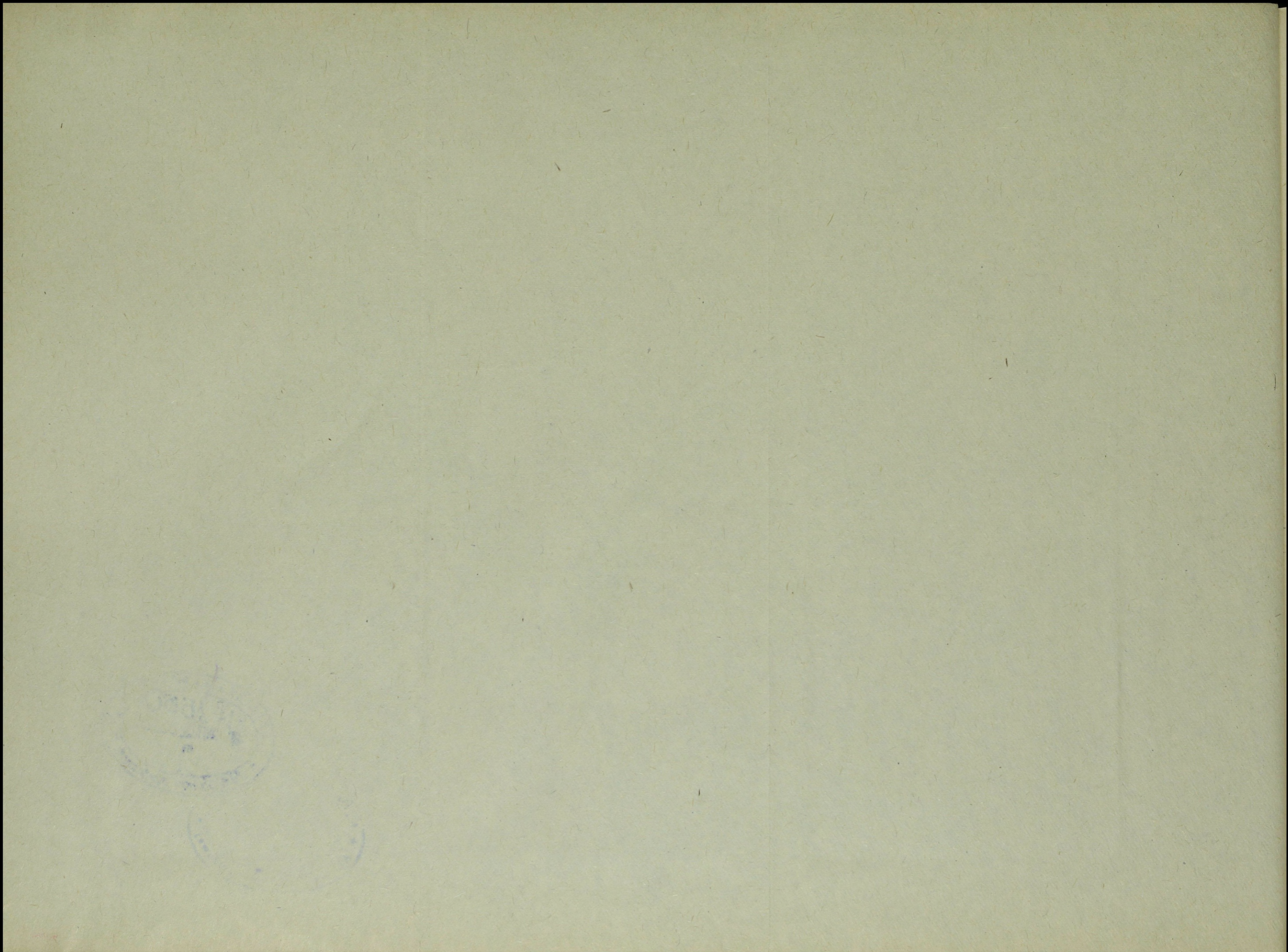
TABELA OGNIĄ - PGA-35

SD 7 pa las /4591/, 16.6 19.00. Mapa 25 000, wydanie 1972 rok

Okresy działano- ści ogniowej artylerii	Działanie pododdzia- łów pie- choty	Zadania artylerii, czas i sposób ich wykonania	Sygnały dowodzenia	Zadania pododdziałów artylerii						Zadania wykonywane przez DGA w pasie natarcia pułku	
				2/7 pa wspiera 1 bp	3/7 pa podgr- czny	dn 25 pa przebie- gają do	bn 1 bp	bn 2 bp	bn 3 bp wspiera 2 bp	3/7 BAH	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Artyleryjskie przysto- wanie do ataku	1 bp rozwija się z marsezu i wychodzi na rubież ataku	Od G-0,37 do G-0,26 /11 minut/ nawała ogniowa do baterii artylerii i siły żywej i środków ogni- owych w pl po	"ULEWA" Seria nabo- i sygna- łowych czerwonych "555"	cel 52 330 poc cel 53 165 poc	cel 53 125 poc cel 54 125 poc	cel 55 300 poc					cele 1711, 1712, 1713
	2 bp w goto- wości na ru- bieży ataku	Od G-0,26 do G-0,19 /7 mi- nut/ nawała ogniowa do plutonu moździerzy i siły żywej i środków ogniowych na skrzydłach	"DESZCZ" Seria nabo- i sygnałowych czarny dym "345"	cel M56 225 poc	cel M56 90 poc	cel 55 200 poc Cel M56 75 poc	cel 52 330 poc	cel 54 330 poc	cel 53 330 poc	cel 51 1000 poc	
		Od G-0,19 do G-0,08 /11 minut/ nawała ogniowa do siły żywej i środków ogniowych w pl po	"ŚNIEG" Seria nabo- i sygnałowych zielonych "678"	cel 52 330 poc cel 53 165 poc	cel 53 125 poc cel 54 125 poc	cel 54 165 poc cel 55 300 poc					
Artyleryj- skie wsparcie natarcia	Od G-0,03 przechodzą do ataku w G - atakują przedni skraj	Od G-0,08 wspiera atak piechoty i czołgów metodą pojedynczych ześrodkowań ognia - egień do I rubież- y /5 minut/	"WILK"	cel 52 130 poc cel 53 65 poc	cel 53 60 poc cel 54 60 poc	cel 54 65 poc cel 55 200 poc	cel 52 60 poc	cel 54 60 poc	cel 53 60 poc	cel 51 200 poc	w gotowości do zwalczania artylerii nie- przyjaciela
Zużycie pocisków w APA i do I rubieży AWA			na pododdział	1410	710	1470	390	390	390	1200	
			na działo	78	$\frac{59^x}{39}$	82	65	65	65	67	
			w jo	0,98	$\frac{1,0^x}{0,55}$	1,03	0,81	0,81	0,81	0,84	

Uwaga: x/ w liczniku dla dział zaangażowanych;
w mianowniku - dla całego dywizjonu.

- ogniem na wprost zniszczyć punkty ogniowe i środki przeciwpancerne nieprzyjaciela oraz zburzyć budynki przystosowane do obrony.

Artyleryjskie wsparcie natarcia w mieście - ogniem ześrodkowanym i ogniem do pojedynczych celów.

Zadania:

- być w gotowości do zwalczania ożyłych i nowo wykrytych pododdziałów moździerzy nieprzyjaciela oraz stanowisk dowodzenia;

- przygotowywać ogniem i wspierać atak poszczególnych obiektów obrony nieprzyjaciela;

- wesprzeć wprowadzenie do walki 3 bp z rubieży toru kolejowego /4685 - 4585/;

- być w gotowości do udziału dwoma dywizjonami w ogniowym przygotowaniu wejścia do walki 7 pcz z drugiego rzutu dywizji.

PGA-35 - 7 pa /bez 1 da i 9 ba/. Rejon stanowisk ogniowych - 1 km pld. WÓLKA /4891/, pln.skrraj lasu /4590/, wsch. cypel lasu /4390/.

Gotowość do otwarcia ognia 3.00 17.6.

OPpanc pułku - bppanc pułku. Do 2.00 zajęć rejon w pld.zach. części lasu /4690/. Po rozpoczęciu natarcia przemieszczać się za 1 bp w gotowości do odpierania ataków wozów bojowych nieprzyjaciela z prawego skrzydła z rubieży ogniowych: nr 1 - /wył/ KAWKI, zach. skraj TURBACZ; nr 2 - /wył/ st.kolejowa /4885/, /wył/ zabudowania /4884-d/.

7/ Elementy planowania działań artylerii i postawienie zadań pododdziałom artylerii

Na podstawie zarządzenia bojowego szefa artylerii dywizji i zadań postawionych przez dowódcę 35 pz sztab pułkowej grupy artylerii wykonał planowanie działań bojowych. Wyniki tego planowania ujęto w "Tabe-
li ognia PGA-35" oraz w załączniku nr 2 "Elementy mapy kierowania og-
niem PGA-35 w natarciu".

W oparciu o powyższe dokumenty dowódca pułkowej grupy artylerii po-
stawił zadania pododdziałom artylerii - które zostały zapisane w po-
staci rozkazu bojowego.

ROZKAZ BOJOWY NR 02. Sztab PGA-35 - las /4591/
16.6.83 20.00. Mapa 25 000, wydanie 1972 r.

1. W pasie natarcia 35 pz bronią się pododdziały 42 BPZmot z 2 DPZmot /NZ/. Przedni skraj obrony nieprzyjaciela przebiega na rubieży: KAWKI /4889/, TURBACZ /4788/, MIASTO WSCHÓD /4488/, las 1 km zach. RUNEK /4388/, LIPKI /4188/. Artyleria nieprzyjaciela znajduje się w rejonie: las 1 km zach. /4382/, las 1 km zach. /4282/, /wył/ STOŻEK /4183/.

Odwody: - brygadowe - w rejonach: parku miejskiego /4285/ i zach. MIASTO /4583, każdy w sile około dwóch kompanii;

- batalionowy w rejonie południowego kwartału dzielnicy MIASTO WSCHÓD /4386/.

2. 35 pz wykonując główne uderzenie na kierunku: płn. las /4589/, płn. skraj MIASTO /4686/, JASŁO /4682/, rozbija główne siły 42 bpzmot i w zadaniu bliższym opanowuje rejon: /wył/ st. kolejowa /4885/, tor kolejowy /4585/, skrzyżowanie drogi i linii kolejowej /4386/. W zadaniu następnym rozbija odwody 4 BPZmot i wychodzi na zachodni i południowy skraj MIASTA /wył/ st. kolejowa /4783/, MARKI /4483/, Zakłady Mięsne /4186/ i zabezpiecza częścią sił wejście do walki drugiego rzutu dywizji. Kierunek dalszego natarcia: sady /4583/, PARCELE /4380/. Ugrupowanie pułku w dwa rzuty i odwód, w pierwszym rzucie 1 bp przechodzi do natarcia z marszu, na lewo 2 bp przechodzi do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, w drugim rzucie 3 bp /bez 9 kp/, w odwodzie bcz /bez dwóch kcz/.

Na prawo bp z 33 pz naciera w kierunku: WÓLKA /4891/, JAWOR /5087/.

Linia rozgraniczenia: las /4790/, /wył/ KAWKI /4888/, /wył/ st. kolejowa /4885/, st. kolejowa /4783/.

Na lewo 19 pz /6 DZ/ naciera w kierunku pld.zach. Linia rozgraniczenia: KICZORA /4494/, /wył/ pojedyncze zabudowania /4290/, Zakłady Mięsne /4186/, /wył/ zalew /4184/.

3. PGA-35 - 7 pa /bez 1/7 pa i 9 ba/. W okresie APA - 3/7 BAH, dh 35 pz i baterie moździerzy 1,2 i 3/35 pz.

Artyleryjskie przygotowanie ataku 29 minut. Początek G-0.37. Układ: - pierwsza, 11 minutowa nawała ogniowa, do baterii artylerii i siły żywej i środków ogniowych w czołowych plutonowych punktach oporu oraz niszczenie celów ogniem na wprost;

- druga, 7 minutowa nawała ogniowa, do plutonu moździerzy, siły żywej i środków ogniowych w skrzydłowych plutonowych punktach oporu, a także czołowych punktach oporu ogniem baterii moździerzy oraz niszczenie i burzenie celów ogniem na wprost;

- trzecia, 11 minutowa nawała ogniowa, do siły żywej i środków ogniowych w czołowych plutonowych punktach oporu.

Artyleryjskie wsparcie natarcia na całą głębokość zadania bliższego i następnego pułku metodą ześrodkowań ognia i ogniem do pojedynczych celów, ze wspólnym ogniem do pierwszej rubieży punktów oporu w czasie 5 minut.

Przydział amunicji na dzień walki: 1,6 jo do 122 mm haubic z tego na APA i pierwszą rubież AWA 1,0 i 1,2 jo do 152 mm haubic, z tego 0,65 dywizjonowej jo na APA i pierwszą rubież AWA.

Nienaruszalny zapas amunicji w bateriach 0,3 jo.

Kierunek zasadniczy - 45-00.

Gotowość do otwarcia ognia 3.00 17.6.

4. Rozkazuję:

a/ 2/7 pa - wesprzeć natarcie 1/35 pz.

W okresie artyleryjskiego przygotowania ataku:

- w pierwszej i trzeciej nawale ogniowej obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe - odcinki 52 i 53;

- w drugiej nawale ogniowej obezwładnić pluton moździerzy cel M56.

W czasie artyleryjskiego wsparcia natarcia:

- wesprzeć atak na pierwszą rubież punktów oporu wykonując ogień do odcinków 52 i 53;

- być w gotowości do wykonania zadań nieplanowych;

- natarcie 1 bp wspierać ogniem na żądanie dowódcy batalionu z zużyciem 0,3 jo.

Rejon stanowisk ogniowych: 1 km płd. WOLKA /4891/, przesmyk między lasami /4591/, płd. cypel lasu /4692/.

SDO zajęć wspólnie z dowódcą 1/35 pz zach. las /4790/. SDO jednej baterii umieścić przy dowódcy 2/35 pz zach. skraj POLICE /4588/.

b/ 3/7 pa /bez 9 ba/ - podręczny.

9 ba z limitem 0,7 jo amunicji odłamkowo-burzącej i przydziałem 108 pocisków przeciwbetonowych skierować do dyspozycji dowódcy 2 bp - jako artylerię towarzyszącą.

W okresie artyleryjskiego przygotowania ataku:

- w pierwszej i trzeciej nawale ogniowej obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe - odcinki 53 i 54;

- w drugiej nawale ogniowej obezwładnić pluton moździerzy - cel M56.

W czasie artyleryjskiego wsparcia natarcia:

- wesprzeć atak na pierwszą rubież punktów oporu wykonując ogień do odcinków 53 i 54;

- być w gotowości do obezwładnienia nowo wykrytych i ożyłych pododdziałów moździerzy nieprzyjaciela i innych zadań nieplanowych;
- być w gotowości do wydzielenia 8 ba z 20 pociskami przeciwbetonowymi do wykonania zadań ogniem na wprost na kierunku działania 1 i 3 bp.

Rejon stanowisk ogniowych: pld. rz. PEŁTEW /4690/, /wył/ las /4590/. SDO baterii rozmieścić przy dowódcy 2/35 pz zach. skraj POLICE /4488 - 4588/.

c/ 3/7 BAH: w okresie artyleryjskiego przygotowania ataku i wsparcia ataku na pierwszą rubież punktów oporu obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe, a następnie wesprzeć atak wykonując ogień do odcinka 51.

d/ dh 35 pz

W okresie artyleryjskiego przygotowania ataku:

- w pierwszej i trzeciej nawale ogniowej obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe - odcinki 54 i 55;
- w drugiej nawale ogniowej obezwładnić pluton moździerzy cel M56 i siłę żywą i środki ogniowe - odcinek 55.

W czasie artyleryjskiego wsparcia natarcia wesprzeć atak na pierwszą rubież punktów oporu wykonując ogień do odcinków 54 i 55.

e/ Baterie moździerzy w okresie artyleryjskiego przygotowania ataku i wsparcia ataku na pierwszą rubież punktów oporu obezwładnić siłę żywą i środki ogniowe, a następnie wesprzeć atak wykonując ogień do odcinków:

- bateria moździerzy 1 bp - 52;
- bateria moździerzy 2 bp - 54;
- bateria moździerzy 3 bp - 53.

Stanowisko ogniowe bm 3 bp w rejonie pln.wsch. POLICE /4589d/. SDO baterii rozmieścić przy dowódcy 2/35 pz zach.skraj POLICE /4588/.

5. Moje SDO od 2.00 17.6 - w północnych zabudowaniach PYRKI /4788/.

SD sztabu grupy las /4591/; oś przesunięcia TURBACZ /4787/, JASŁO /4682/.

Meldunki do sztabu grupy składać o 8.00 i 20.00.

6. Zastępcy - szef sztabu pułku i dowódca 3/7 pa.

SZEF SZTABU PGA-35

DOWÓDCA PGA-35

.....

.....

Zapisał: OFICER DS. OPERACYJNYCH

.....

8/ Organizacja strzelania na wprost podczas artyleryjskiego przygotowania ataku

Organizacji strzelania na wprost dokonano w terenie. Z uwagi na bardzo ograniczony czas i wyraźne wystąpienie dwóch kierunków - na kierunku TURBACZ szczegółowej organizacji dokonał szef artylerii pułku wraz z dowódcą 3 bp odpowiedzialnym za zabezpieczenie wejścia do walki 1 bp. Natomiast na kierunku MIASTO WSCHÓD - dowódca 2 bp, przechodzącego do natarcia z bezpośredniej styczności z nieprzyjacielem, wraz z dowódcą 7 dappanc.

Na kierunku północnym użyto: 1 ba 7 dappanc 6 - /85 mm A/, kcz 35 pz /13 czołgów T-55/ i plppanc 3 bp /6 wyrzutni PPK "Fagot" i 3 SPG-9/ razem 27 środków. Na kierunku południowym: 2 ba 7 dappanc /6 - 85 mm A/, kcz 35 pz /10 czołgów T-55/. 9 ba 7 pa /6 - 152 mm H/ i plppanc 2 bp /6 wyrzutni PPK "Fagot" i 3 SPG-9/ razem 31 środków.

Wybrano wspólnie z dowódcami wydzielonych pododdziałów możliwie dogodne stanowiska ogniowe poszczególnych środków, które to stanowiska zostały przygotowane i zajęte przed świtem. Środki ogniowe plutonów przeciwpancernych rozmieszczono na górnych piętrach budynków. Tam gdzie było to możliwe urządzono również w budynkach punkty obserwacyjne dowódców pododdziałów.

Ponieważ nie było możliwości ustalenia zawczasu wszystkich celów - rozdzielono obiekty odpowiedzialności a cele wyznaczą w miarę wykrywania dowódcy pododdziałów. Zastosowano następujący ogólny podział obiektów:

- dla baterii artylerii przeciwpancernej - zniszczenie środków ogniowych rozmieszczonych w rowach i okopach;
- dla kompanii czołgów - zniszczenie środków ogniowych i punktów obserwacyjnych w najbliższych budynkach;
- dla baterii haubic - zburzenie szczególnie trwałych narożnych budowli /tylko na południowym kierunku/;
- dla plutonów przeciwpancernych - zniszczenie środków ogniowych i punktów obserwacyjnych rozmieszczonych na górnych piętrach dominujących budynków położonych w głębi kwaterałów miasta.

Strzelanie na wprost rozpocznie się równocześnie z artyleryjskim przygotowaniem ataku do wszystkich wytypowanych obiektów dążąc, by pierwsze wybuchy wyprzedziły wybuchy pocisków artylerii do ognia pośredniego i kontynuowane będzie przez cały czas APA i podchodzenia wojsk do obiektów ataku. Prawo wyboru celów w ramach wydzielonych obiektów przyznano dowódcom pododdziałów. Zmiany obiektów i wyznaczanie nowych zadań w czasie strzelania przysługuje na północnym kierunku - szefowi

artylerii pułku, a na południowym - dowódcy 7 dappanc - którzy będą na wspólnych punktach obserwacyjnych z odpowiednimi dowódcami batalionów. Zorganizowano łączność tych oficerów z dowódcami pododdziałów wykonujących zadania ogniowe.

Wyniki organizacji ujęto w szkicach ognia dział i wyrzutni wydzielonych do strzelania na wprost w APA oddzielnie dla obydwóch kierunków. Szkic ognia na kierunku 2/35 pz - zawiera załącznik nr 3.

BIBLIOGRAFIA

1. Podręcznik: Użycie wojsk raketowych i artylerii w walce i operacji. Art. 612/77, nr bibl. 018412.
2. Podręcznik: Taktyka artylerii - Część II Artyleria dywizji, pułku. Art. 522/72, nr bibl. 017008.
3. Instrukcja strzelania i kierowania ogniem artylerii naziemnej - Dywizjon, bateria, pluton, działo. Art. 585/76, nr bibl. R/630.
4. Instrukcja wojsk raketowych i artylerii - zasady organizacji i prowadzenia rozpoznania artyleryjskiego. Art. 642/79, nr bibl. pf 19733.
5. Opracowanie metodyczne: ćwiczenie doskonalące nr 112/D. Temat: Natarcie pułku na miasto. ASG/81. Nr bibl. 05424.
6. Wyższa Szkoła Oficerska Wojsk Rakietowych i Artylerii im. generała Józefa Bema. MON.
7. K. Kaczmarek. Budziszyn 1945. MON.

Wydrukowano w 50 egz.

Egz. nr 1-50 Bibl. Nauk. OZS

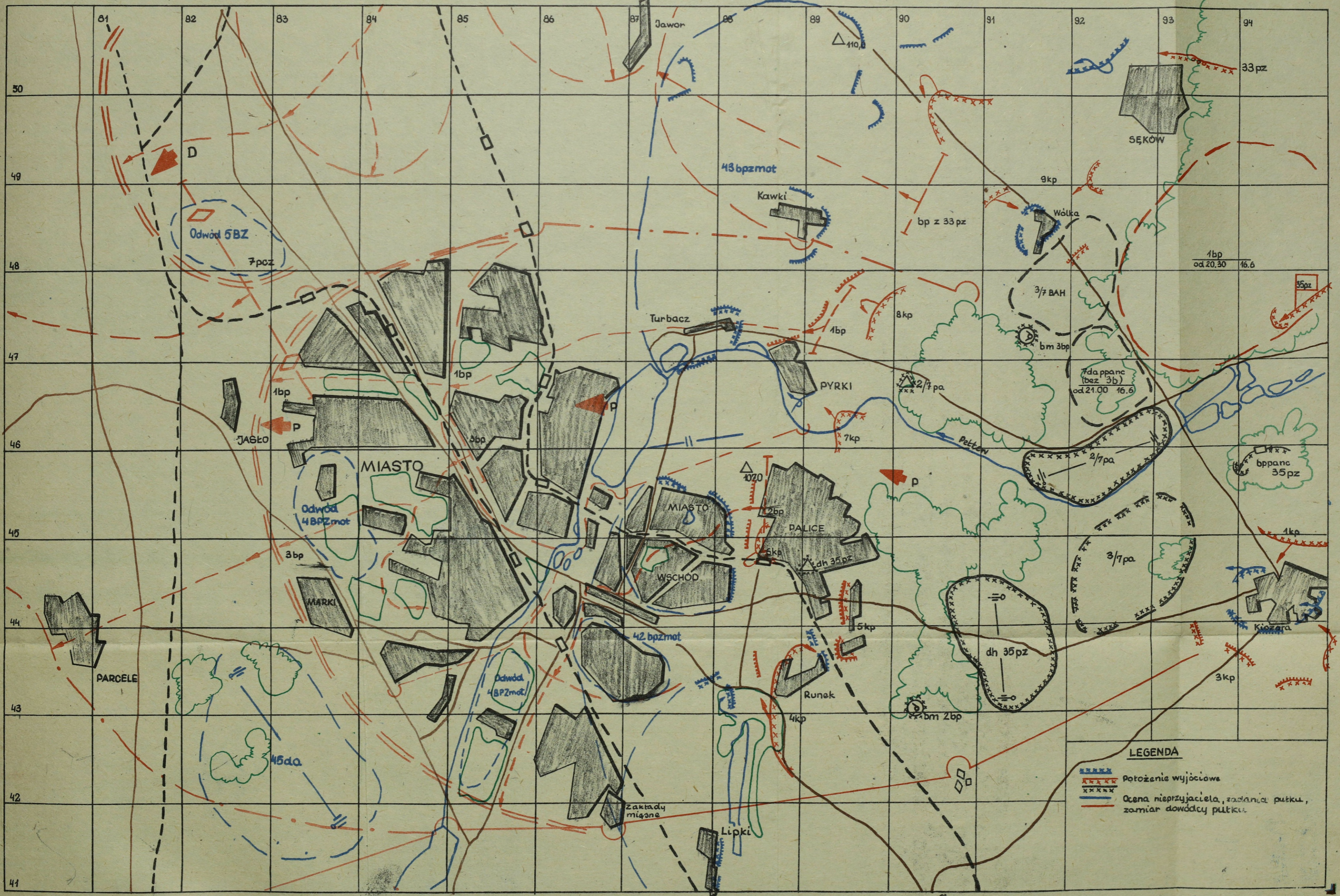
Wyk. płk Riss

Druk. OH, dn. 2.9.83r.

Druk. ASG WP nr Pf 275/Pf 1059/WW

Kor. T.t.

SYTUACJA WYJŚCIOWA, ZAMIAR I ELEMENTY DECYZJI DOWÓDCY 35pz

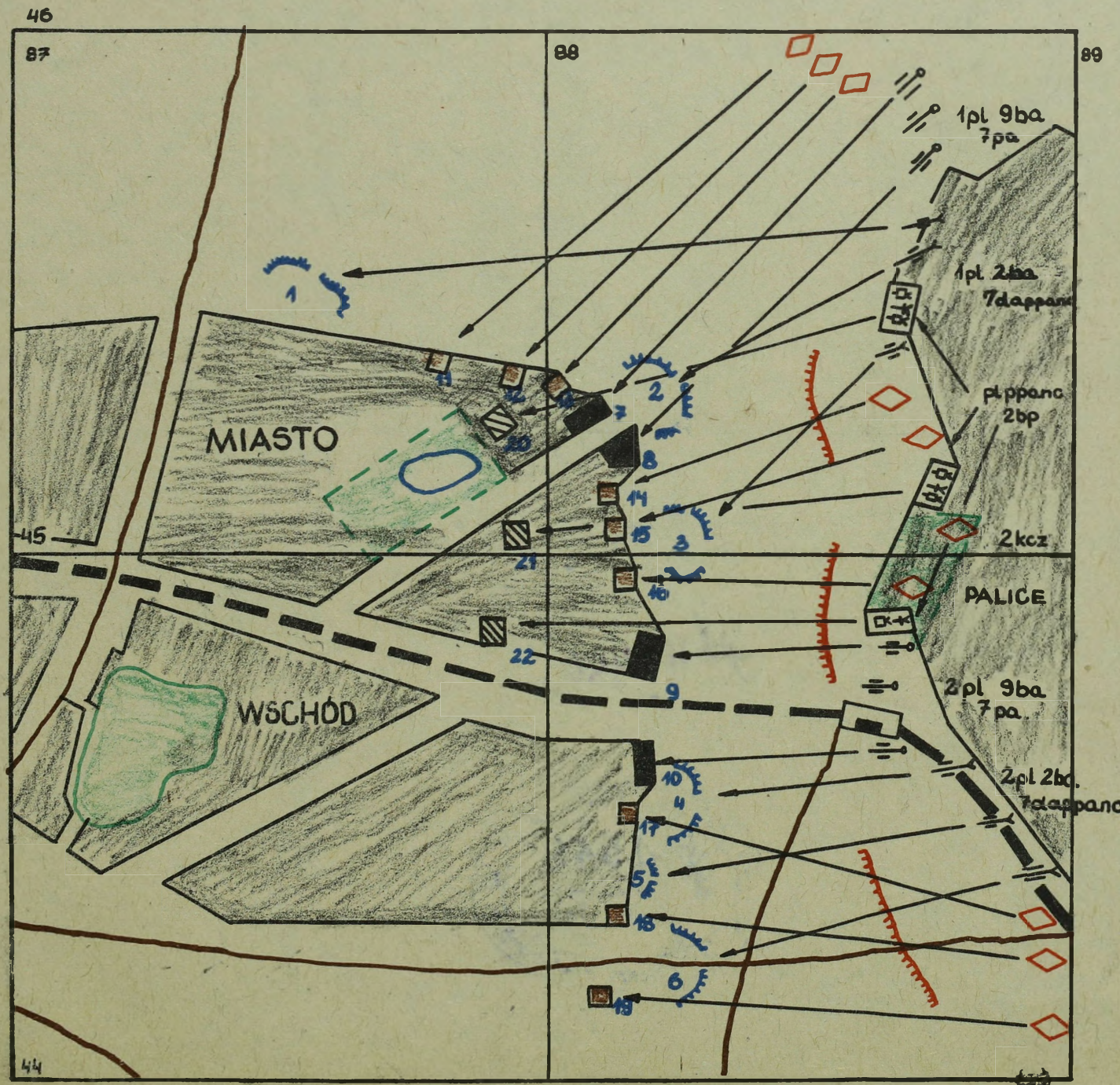

LEGENDA
- - - - - Pociągnięcie wyjąciowe
- - - - - Ocena nieprzyjaciela, zadanie pułku,
zamiar dowódcy pułku.

„Zatwierdzam”
Dowódca 35pz

Egz. nr....
Wklejka 3 do poz. pf 1059/ww
Załącznik nr 3

SZKIC OGNIĄ DZIAŁ I WYRZUTNI WYDZIELONYCH DO STRZELANIA NA WPROST
W APA NA KIERUNKU ATAKU 2/35pz

Pododdział	Liczba środków	Zadania	Numerы obiektów i oznaczenia	Średnia odległość strzelania	Zużycie pocisków
2ba 7dappanc	6	Zniszczyć środki przeciwpancerne i ogniowe w punktach oporu i gniazdach ogniowych rozmieszczonych w rowach i okopach	1-6	750m	60
2kcz 35pz	10	Zniszczyć środki ogniowe i punkty obserwacyjne rozmieszczone w najbliższych budynkach	□ 11-19	800m	90
9ba 7pa	6	Zburzyć szczególnie trwałe budowle narożne przystosowane do obrony	■ 7-10	700m	48 poc. przeciwtonowych
plppanc 2/35pz	9	Zniszczyć środki ogniowe i punkty obserwacyjne rozmieszczone na górnych piętrach i strychach dominujących budynków położonych w głębi	▨ 20-22	800m	PPK-36 SPG-9-45

Razem obiektów 22 z tego: obejmujących środki ogniowe w rowach i okopach-6, w budynkach-12, podlegających zburzeniu-4.
Cele wybierają dowódcy pododdziałów.

Używa się środków do ognia na wprost 31 z tego: armat 85mm-6, czotgów-10, haubic 152 mm-6, wyrzutni „Fagot”-6, SPG-9-3.

Środki ogniowe plppanc 2bp rozmieszczone sekcjami po dwie wyrzutnie „Fagot” i jeden SPG-9 na górnych piętrach trzech budynków.

Dowódca 7 dappanc

SZEF ARTYLERII 35pz

